ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

zo 4. marca 2010 *

Vo veci C-241/08,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 2. júna 2008,

Európska komisia, v zastúpení: D. Recchia a J.-B. Laignelot, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Francúzskej republike, v zastúpení: G. de Bergues a A.-L. During, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

* Jazyk konania: francúzština.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory J.-C. Bonichot, vykonávajúci funkciu predsedu druhej komory, sudcovia C. W. A. Timmermans, K. Schiemann, P. Kūris a L. Bay Larsen (spravodajca),

generálna advokátka: J. Kokott,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 25. júna 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Európska komisia svojou žalobou navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Francúzska republika si tým, že neprijala všetky zákony a iné právne predpisy potrebné na správne prebratie článku 6 ods. 2 a 3 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102; ďalej len „smernica o biotopoch“), nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z tejto smernice.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

2 Článok 2 ods. 3 smernice o biotopoch stanovuje, že opatrenia prijaté podľa tejto smernice berú do úvahy hospodárske, sociálne a kultúrne požiadavky a regionálne a miestne charakteristiky.

3 Článok 6 ods. 2 až 4 smernice o biotopoch stanovuje:

„2. Členské štáty podniknú primerané kroky, aby sa na osobitne chránených územiach predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu druhov, pre ktoré boli územia označené za chránené, pokiaľ by takéto rušenie bolo podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice.

3. Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu [územia alebo nie je preň potrebný — *neoficiálny preklad*], ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu [toto územie — *neoficiálny preklad*], či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality [posúdeniu vplyvu na územie z hľadiska cieľov ochrany územia — *neoficiálny preklad*]. Na základe výsledkov zhodnotenia dosahov na lokalitu [vplyvov na územie — *neoficiálny preklad*] a podľa ustanovení odseku 4 príslušné vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality [príslušného územia — *neoficiálny preklad*], a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti.

4. Ak sa aj napriek negatívnemu odhadu dosahov na lokalitu [napriek negatívnym záverom posúdenia vplyvu na územie — *neoficiálny preklad*] a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. O prijatých kompenzačných opatreniach informuje Komisiu.

…“

Vnútroštátna právna úprava

4 Článok L. 414-1 ods. 5 zákonníka životného prostredia stanovuje:

„Územia Natura 2000 sú predmetom opatrení určených na ochranu alebo obnovu priaznivého stavu a jeho dlhodobého zachovania prírodných biotopov a populácií druhov divokej fauny a flóry, ktoré odôvodnili ich vymedzenie. Územia Natura 2000 sú tiež predmetom vhodných preventívnych opatrení, aby sa predišlo poškodeniu týchto prírodných biotopov a rušeniu významne ovplyvňujúcemu tieto druhy.

Tieto opatrenia sú definované najmä po dohode so zainteresovanými územnými spoločenstvami a ich dotknutými združeniami, ako aj so zástupcami vlastníkov a užívateľov pozemkov a plôch zahrnutých do územia.

Prihliadajú na ekonomické, sociálne, kultúrne požiadavky a požiadavky obrany, ako aj regionálne a miestne osobitosti. Sú primerané špecifickým hrozbám, ktoré ohrozujú tieto prírodné biotopy a tieto druhy. Nevedú k zákazu ľudských činností, pokiaľ nemajú významný vplyv na zachovanie alebo obnovu priaznivého stavu týchto prirodzených biotopov a druhov z hľadiska ich ochrany. Rybolov, vodohospodárske činnosti, poľovačka a iné lovecké činnosti vykonávané za podmienok a na územiach povolených platnými zákonmi a predpismi nepredstavujú rušivé činnosti alebo činnosti majúce takýto vplyv.

Opatrenia sa prijímajú v rámci zmlúv alebo listín uvedených v článku L. 414-3 alebo pri uplatnení ustanovení zákonov a iných právnych predpisov týkajúcich sa najmä národných parkov, prírodných morských parkov, prírodných rezervácií, biotopov alebo klasifikovaných území."

5 Článok L. 414-2 ods. 1 prvý pododsek zákonníka životného prostredia stanovuje, že pre každé územie Natura 2000 vymedzuje dokument o stanovených cieľoch orientáciu správy, opatrenia uvedené v článku L. 414-1, podrobnosti o ich vykonaní a sprievodné finančné ustanovenia.

6 Článok L. 414-3 ods. 1 tohto zákonníka uvádza:

„Na uplatnenie dokumentu o stanovených cieľoch môžu držitelia vecných a záväzkových práv týkajúcich sa plôch zahrnutých do území, ako aj profesionálni užívatelia a užívatelia morských priestranstiev nachádzajúcich sa v území uzavrieť so správnym orgánom zmluvy nazývané ‚zmluvy o Natura 2000'. …

Zmluva o Natura 2000 obsahuje v súlade so smerovaním a s opatreniami vymedzenými dokumentom o stanovených cieľoch všetky záväzky týkajúce sa ochrany a v prípade potreby obnovy prirodzených biotopov a druhov, ktoré sú dôvodom na vytvorenie územia Natura 2000. …

…“

7 Podľa znenia článku L. 414-4 ods. 1 uvedeného zákonníka:

„Programy alebo projekty prác, diel alebo úprav podliehajúce režimu povolenia alebo schválenia orgánom štátnej správy, ktorých realizácia môže významným spôsobom zasahovať do územia Natura 2000, sú predmetom posudzovania ich vplyvu vzhľadom na ciele ochrany tohto územia. Pre tie programy, ktoré sú stanovené ustanoveniami zákonov a iných právnych predpisov a ktoré nie sú predmetom dopadovej štúdie, sa posudzovanie vykonáva v súlade s konaním stanoveným v článku L. 122-4 a nasl. tohto zákonníka.

Práce, diela alebo úpravy stanovené zmluvami o Natura 2000 sú vyňaté z posudzovacieho konania uvedeného v predchádzajúcom pododseku.“

8 Podľa článku R. 414-21 ods. 3 bodu 1 zákonníka životného prostredia musí žiadateľ uviesť dôvody, pre ktoré neexistuje iné uspokojujúce riešenie na realizáciu plánu alebo projektu, ak môže mať tento program alebo projekt významné škodlivé vplyvy na stav ochrany prirodzených biotopov a druhov.

Konanie pred podaním žaloby

9 Komisia zaslala 18. októbra 2005 Francúzskej republike list, v ktorom jej oznámila svoje pochybnosti týkajúce sa súladu francúzskej právnej úpravy s článkom 6 ods. 2 a 3 smernice o biotopoch.

10 Keďže Komisia nepovažovala odpoveď francúzskych orgánov zo 7. februára 2006 za uspokojivú, listom z 15. decembra 2006 zaslala Francúzskej republike odôvodnené stanovisko, v ktorom tento členský štát vyzvala, aby prijal opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s týmto stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia. Francúzske orgány odpovedali na toto odôvodnené stanovisko listom z 28. februára 2007.

11 Dňa 2. júna 2008 podala Komisia túto žalobu.

O žalobe

Pokiaľ ide o článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch

O prípustnosti

12 Treba konštatovať, že hoci zákon č. 2006-1772 z 30. decembra 2006 o vode a vodnom prostredí (JORF z 31. decembra 2006, s. 20285) zmenil predmetné vnútroštátne ustanovenia, ako zdôrazňuje Komisia a bez toho, aby jej Francúzska republika

oponovala, zavedené zmeny podstatne nemenia predmetné ustanovenia a nemajú vplyv na výhrady, ktoré Komisia uviedla v liste a odôvodnenom stanovisku.

13 Z toho vyplýva, že výhrady založené na nesúlade článku L. 414-1 ods. 5, tretieho pododseku tretej a štvrtej vety zákonníka životného prostredia sú prípustné.

O prvej výhrade založenej na nerozlišujúcom uplatňovaní kritéria týkajúceho sa „významného vplyvu“ na poškodzovanie biotopov a rušenie druhov

— Argumentácia účastníkov konania

14 Komisia uvádza, že článok L. 414-1 ods. 5 tretí pododsek tretia veta zákonníka životného prostredia tým, že stanovuje, že ľudské činnosti sú na územiach Natura 2000 zakázané, iba ak majú významný vplyv na zachovanie alebo obnovu priaznivého stavu prirodzených biotopov a druhov z hľadiska ich ochrany, uplatňuje kritérium založené na „významnom vplyve“ bez rozlíšenia, pokiaľ ide o poškodenie biotopov, ako aj rušenie druhov, a v dôsledku toho je nepresné a menej prísne než článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch. Toto ustanovenie smernice totiž vyžaduje, aby členské štáty prijali primerané opatrenia, aby sa na osobitne chránených územiach predišlo na jednej strane poškodzovaniu prirodzených biotopov a biotopov druhov a na druhej strane rušeniu druhov, pokiaľ by takéto rušenie bolo podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice. Inými slovami, rušenie druhov, ktoré je najčastejšie časovo obmedzené, môže byť tolerované až po určitú úroveň, na rozdiel od poškodzovania biotopov, ktoré môže

byť definované ako fyzická degradácia týkajúca sa týchto biotopov a ktoré je systematicky zakázané, pretože ohrozenie biotopu je závažnejšie než rušenie druhu.

15 Komisia uznáva, že článok L. 414-1 ods. 5 prvý pododsek zákonníka životného prostredia v súlade s článkom 6 ods. 2 smernice o biotopoch stanovuje rozdiel medzi potrebou predísť poškodeniu biotopov a potrebou predísť rušeniu týkajúcemu sa druhov, pričom kritérium založené na „významnom vplyve" je stanovené iba pre rušenie; napriek tomu však predmetnej francúzskej právnej úprave vytýka, že nevykonáva toto rozlíšenie, keď v článku L. 414-1 ods. 5 treťom pododseku zákonníka životného prostredia osobitne upravuje ľudské činnosti, ktoré nemôžu byť príslušnými orgánmi zakázané, pokiaľ nemajú významné vplyvy.

16 Francúzska republika uvádza, že podľa článku L. 414-1 ods. 5 prvého pododseku zákonníka životného prostredia je potrebné v každom prípade predísť poškodeniu biotopov v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch. Článok L. 414-1 ods. 5 tretí pododsek tohto zákonníka však umožňuje nebrániť jednoznačnému a jasnému zákazu ľudských činností, ktoré nemajú významné vplyvy na ochranu biotopov. Takéto činnosti môžu byť podľa článku L. 414-1 ods. 5 prvého pododseku uvedeného zákonníka predmetom opatrení vhodných na to aby sa predišlo poškodeniu biotopov, ako aj rušeniu týkajúcemu sa druhov.

17 Podľa Francúzskej republiky, zladujúc požiadavku ochrany biotopov a druhov so zachovaním ľudských činností, ktoré rešpektujú túto požiadavku, je článok L. 414-1 ods. 5 tretí pododsek zákonníka životného prostredia v súlade s cieľmi, ktoré sleduje smernica o biotopoch, a jej článkom 2 ods. 3, ktorý stanovuje, že prijaté opatrenia berú do úvahy hospodárske, sociálne a kultúrne požiadavky a regionálne a miestne charakteristiky. Stanovisko Komisie naopak nie je v súlade s požiadavkami uvedenej smernice.

— Posúdenie Súdnym dvorom

18 Článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch stanovuje všeobecnú povinnosť prijať vhodné ochranné opatrenia spočívajúce v predídení vzniku poškodenia biotopov, ako aj rušenia druhov, ktoré by mohli mať významné vplyvy vzhľadom na ciele tejto smernice.

19 V tejto súvislosti treba poznamenať, že článok L. 414-1 ods. 5 prvý pododsek zákonníka životného prostredia stanovuje, že územia Natura 2000 sú predmetom vhodných preventívnych opatrení na predídenie poškodeniu prírodných biotopov a rušeniu významne ovplyvňujúcemu druhy divokej fauny a flóry, ktoré sú dôvodom na vytvorenie území.

20 Pokiaľ ide o ľudské činnosti, článok L. 414-1 ods. 5 tretí pododsek zákonníka životného prostredia spresňuje, že takéto opatrenia nevedú k zákazu ľudských činností, pokiaľ tieto činnosti nemajú významný vplyv na zachovanie alebo obnovu priaznivého stavu prirodzených biotopov a druhov z hľadiska ich ochrany.

21 V tejto súvislosti treba konštatovať, že tretí pododsek odseku 5 článku L. 414-1 zákonníka životného prostredia je potrebné vykladať v spojení s prvým pododsekom uvedeného odseku 5 a v súlade s jeho významom.

22 Aby bolo možné určiť, či je žalobný dôvod, ktorý predložila Komisia, dôvodný, je potrebné zdôrazniť, že podľa ustálenej judikatúry je úlohou Komisie, aby preukázala existenciu údajného nesplnenia si povinnosti. Komisia teda musí Súdnemu dvoru predložiť všetky podklady potrebné na to, aby Súdny dvor preveril existenciu tohto nesplnenia povinnosti, pričom sa nemôže oprieť o žiadnu domnienku (pozri najmä rozsudok z 11. decembra 2008, Komisia/Grécko, C-293/07, bod 32 a citovanú judikatúru).

23 V prejednávanej veci sa Komisia v podstate obmedzila na tvrdenie, že aby sa zabezpečilo prebratie zodpovedajúce článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch, musí článok L. 414-1 ods. 5 tretí pododsek zákonníka životného prostredia zakazovať všetky poškodenia, dokonca aj tie, ktoré nemajú významné vplyvy. Tým, že Komisia izolovala toto ustanovenie a nebrala dostatočne do úvahy bezprostredný normatívny kontext, do ktorého toto ustanovenie patrí, opomenula preukázať, že vhodné opatrenia prijaté podľa článku L. 414-1 ods. 5 prvého pododseku uvedeného zákonníka neumožňujú účinne predísť poškodeniu biotopov v zmysle článku 6 ods. 2 uvedenej smernice.

24 Za týchto okolností nebolo preukázané, že článok L. 414-1 ods. 5 zákonníka životného prostredia posudzovaný ako celok nepredstavuje prebratie v súlade s článkom 6 ods. 2 smernice o biotopoch, z hľadiska prvej výhrady.

25 V dôsledku toho musí byť prvá výhrada odmietnutá.

O druhej výhrade založenej na všeobecnom tvrdení o nerušivej povahe určitých činností

— Argumentácia účastníkov konania

26 Komisia uvádza, že článok L. 414-1 ods. 5 tretí pododsek štvrtá veta zákonníka životného prostredia, ktorý stanovuje, že rybolov, vodohospodárske činnosti, poľovačka a iné lovecké činnosti vykonávané za podmienok a na územiach povolených platnými zákonmi a predpismi nepredstavujú rušivé činnosti alebo činnosti majúce takýto vplyv, nezabezpečuje jasné, presné a úplné prebratie článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch. Súlad s právnou úpravou bez toho, aby bolo zaručené, že táto právna úprava zohľadňuje osobitné požiadavky jednotlivého územia, nemôže *a priori* viesť k všeobecnému tvrdeniu, že tieto činnosti nemajú rušivý vplyv.

27 Komisia konkrétne zastáva názor, že dokument o stanovených cieľoch, na ktorý sa prevádza legislatívna sila, nezohľadňuje osobitné požiadavky jednotlivých území, keďže účelom uvedeného dokumentu vypracovaného na zmluvnom základe nie je upravovať činnosti, ako sú poľovačka alebo rybolov, a nemá nijakú záväznú povahu, keďže neobsahuje žiadnu sankciu.

28 Francúzska republika uvádza, že správne prebrala článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch, pričom ako zásadu stanovila, že v rozsahu, v akom sú vodohospodárske a lovecké činnosti vykonávané v súlade s platnými zákonmi a predpismi, nie sú rušivé a že v dôsledku toho sú považované za zlučiteľné s cieľmi ochrany sledovanými v rámci európskej ekologickej siete Natura 2000.

29 Uznávajúc, že dokument o stanovených cieľoch neobsahuje priamo uplatniteľné, právnymi predpismi stanovené opatrenia, Francúzska republika zdôrazňuje, že potrebné právnymi predpismi stanovené opatrenia vhodné pre konkrétne územie sú schvaľované následne rozhodnutím príslušných orgánov a dopĺňajú existujúcu všeobecnú právnu úpravu. Okrem iného Francúzska republika uvádza, že všeobecná právna úprava vodohospodárskych a loveckých činností sa môže týkať území vymedzených a ohraničených podľa ekologických kritérií a zakladať stanovenie kvót lovu.

— Posúdenie Súdnym dvorom

30 V prvom rade je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je cieľom odseku 2 článku 6 smernice o biotopoch a odseku 3 tohto článku zabezpečiť rovnakú úroveň ochrany (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 7. septembra 2004, Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, Zb. s. I-7405, bod 36, ako aj z 13. decembra 2007, Komisia/Írsko, C-418/04, Zb. s. I-10947, bod 263).

31 V druhom rade je potrebné poznamenať, že pokiaľ ide o článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch, Súdny dvor už rozhodol, že možnosť v súlade s účinnou právnou úpravou všeobecne vylúčiť určité činnosti z potreby posudzovania vplyvov na predmetné územie nie je v súlade s týmto ustanovením. Takéto vylúčenie totiž nezabezpečuje, že tieto činnosti nepoškodzujú integritu chráneného územia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. januára 2006, Komisia/Nemecko, C-98/03, Zb. s. I-53, body 43 a 44).

32 V dôsledku toho vzhľadom na podobnú úroveň ochrany stanovenú odsekom 2 článku 6 smernice o biotopoch a odsekom 3 tohto článku, keďže článok L. 414-1 ods. 5 tretí pododsek štvrtá veta zákonníka životného prostredia, všeobecným spôsobom vyhlasuje, že určité činnosti, ako je poľovačka alebo rybolov, nie sú rušivé, môže

byť považovaný za zodpovedajúci článku 6 ods. 2 tejto smernice, iba ak je zaručené, že uvedené činnosti nebudú zakladať žiadne rušenie, ktoré by mohlo významne ovplyvniť ciele uvedenej smernice.

33 Francúzska republika v tejto súvislosti uvádza, že dokument o stanovených cieľoch je vypracovaný pre každé územie a slúži ako základ na prijatie cielených opatrení, ktoré smerujú k zohľadneniu ekologických požiadaviek, ktoré sú špecifické pre každé územie. Dodáva, že vykonávanie predmetných činností v súlade so všeobecnou právnou úpravou, ktorá je na ne uplatniteľná, umožňuje zohľadniť územia vymedzené a ohraničené podľa ekologických kritérií alebo stanoviť kvóty lovu.

34 V dôsledku toho je potrebné skúmať, či takéto opatrenia alebo predpisy skutočne umožňujú zabezpečiť, aby predmetné činnosti nevyvolávali žiadne rušenie, ktoré by mohlo mať významné vplyvy.

35 Pokiaľ ide o dokument o stanovených cieľoch, Francúzska republika uvádza, že tento dokument neobsahuje priamo uplatniteľné, právnymi predpismi stanovené opatrenia, a že ide o diagnostický nástroj, ktorý umožňuje na základe dostupných vedeckých poznatkov navrhnúť príslušným orgánom opatrenia, ktoré umožňujú dosiahnuť ciele ochrany stanovené smernicou o biotopoch. Dodáva, že v súčasnosti disponuje dokumentom o stanovených cieľoch iba polovica dotknutých území.

36 Z toho vyplýva, že dokument o stanovených cieľoch nemôže systematicky a v každom prípade zabezpečiť, že predmetné činnosti nevytvárajú rušenie, ktoré by mohlo významne vplývať na uvedené ciele ochrany.

37 Takýto záver je namieste o to viac v súvislosti s cielenými opatreniami, ktoré smerujú k zohľadneniu ekologických požiadaviek, ktoré sú špecifické pre každé územie, keďže ich prijatie sa zakladá na dokumentoch o stanovených cieľoch.

38 Pokiaľ ide o všeobecné predpisy uplatniteľné na predmetné činnosti, treba konštatovať, že hoci takéto predpisy samozrejme môžu znižovať riziko významného rušenia, napriek tomu môžu toto riziko úplne vylúčiť, iba ak imperatívne ukladajú rešpektovanie článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch. Francúzska republika však neuvádza, že v prejednávanej veci ide o takýto prípad.

39 Z uvedeného vyplýva, že Francúzska republika si tým, že všeobecne stanovila, že rybolov, vodohospodárske činnosti, poľovačka a iné lovecké činnosti vykonávané za podmienok a na územiach povolených platnými zákonmi a predpismi nepredstavujú rušivé činnosti alebo činnosti majúce takýto vplyv, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch.

Pokiaľ ide o článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch

O prvej výhrade založenej na vylúčení prác, diel alebo úprav uvedených v zmluvách o Natura 2000 z konania o posudzovaní vplyvov na územie

— Argumentácia účastníkov konania

40 Komisia článku L. 414-4 ods. 1 druhej vete zákonníka životného prostredia vytýka, že nepredstavuje správne prebratie článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch

v rozsahu, v akom systematicky vylučuje práce, diela alebo úpravy uvedené v zmluvách o Natura 2000 z konania o posudzovaní vplyvov na územie uvedeného v predmetnom článku 6 ods. 3.

41 Podľa francúzskeho práva sú zmluvy o Natura 2000 uzatvárané „na uplatnenie dokumentu o stanovených cieľoch“, ktorý obsahuje jednu alebo viacero zložiek typizovaných úloh uplatniteľných na zmluvy o Natura 2000 upresňujúcich správnu prax, ktorú treba rešpektovať pri realizácii zmluvných opatrení, sledovaný cieľ a dotknuté druhy a biotopy. Hoci tieto zmluvy musia byť v súlade s dokumentom o stanovených cieľoch, podľa Komisie nič nenaznačuje, že tieto zmluvy obsahujú výlučne opatrenia priamo súvisiace so správou alebo potrebné na správu územia.

42 Francúzska republika pripúšťa, že práce, diela a úpravy uvedené v zmluvách o Natura 2000 sú vylúčené z konania o posudzovaní vplyvov a zastáva názor, že článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch neukladá podriadiť uvedené práce, diela alebo úpravy tomuto konaniu o posudzovaní, pretože podľa jej názoru so sebou neprinášajú významný vplyv na územie.

43 Zmluvy o Natura 2000 boli uzavreté v súlade s článkom L. 414-3 zákonníka životného prostredia na uplatnenie dokumentov o stanovených cieľoch a je vylúčené, aby mohli odporovať cieľom ochrany biotopov a druhov alebo obsahovať účinky, ktoré nie sú potrebné pre dobrý stav zachovania územia.

— Posúdenie Súdnym dvorom

44 Treba pripomenúť, že podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou územia alebo preň nie je potrebný, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť toto územie, podlieha primeranému posudzovaniu jeho vplyvov na dané územie z hľadiska cieľov ochrany tohto územia.

45 V tejto súvislosti je nesporné, že práce, diela alebo úpravy, ktoré uvádzajú zmluvy o Natura 2000, môžu byť kvalifikované ako plány a projekty v zmysle uvedeného článku 6 ods. 3.

46 Je teda potrebné skúmať, či práce, diela alebo úpravy uvádzané zmluvami o Natura 2000 priamo súvisia alebo sú potrebné pre správu územia, z dôvodu čoho ich povolenie nepodlieha povinnosti vykonať posudzovanie vplyvov uvedené v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

47 Z článku L. 414-3 ods. 1 zákonníka životného prostredia vyplýva, že zmluva o Natura 2000 je uzavretá „na uplatnenie dokumentu o stanovených cieľoch" a obsahuje „v súlade so smerovaním a s opatreniami vymedzenými dokumentom o stanovených cieľoch všetky záväzky týkajúce sa ochrany a v prípade potreby obnovy prirodzených biotopov a druhov, ktoré sú dôvodom na vytvorenie územia Natura 2000".

48 Podľa článku L. 414-2 ods. 1 prvého pododseku uvedeného zákonníka vymedzuje dokument o stanovených cieľoch najmä orientáciu správy, ako aj opatrenia ochrany alebo obnovy.

49 Podľa Francúzskej republiky je systematické vyňatie prác, diel alebo úprav stanovených zmluvami o Natura 2000 z povinnosti vykonať posudzovanie vplyvov na územie stanovenej v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch odôvodnené myšlienkou, podľa ktorej, keďže predmetom týchto zmlúv je dosiahnutie cieľov ochrany a obnovy stanovených pre územie, tieto zmluvy priamo súvisia alebo sú potrebné pre správu uvedeného územia.

50 Takýto prístup teda predpokladá, že opatrenia uvedené v zmluvách o Natura 2000, ktoré majú za cieľ dosiahnuť ciele ochrany a obnovy, budú tiež za všetkých okolností opatreniami, ktoré priamo súvisia alebo sú potrebné pre správu územia.

51 Nemožno však vylúčiť, že by práce, diela alebo úpravy uvedené týmito zmluvami, ktorých cieľom by bola ochrana alebo obnova územia, priamo nesúviseli alebo neboli potrebné na správu územia.

52 V tejto súvislosti Francúzska republika v rámci výhrady založenej na nerozlišujúcom uplatňovaní kritéria týkajúceho sa „významného vplyvu“ okrem iného uznala, že opatrenia na ochranu biotopov sa môžu ukázať ako priaznivé pre určité dotknuté biotopy, ale môžu so sebou prinášať poškodenie iných typov biotopov. Ako príklad uvádza dobývanie soli, pre potreby ktorého vytváranie bazénov nazývaných „očká“ na účel priemyselnej činnosti výroby soli má za dôsledok poškodzovanie biotopov, ktoré predstavujú lagúny, hoci táto činnosť môže mať priaznivé účinky pre regeneráciu prostredia vďaka zachovaniu určitých typov močiarov.

53 Z toho vyplýva, že určenie cieľov ochrany a obnovy v rámci sústavy Natura 2000 si, ako správne poznamenala generálna advokátka v bode 71 návrhov, môže vyžadovať vyriešenie konfliktov medzi rôznymi cieľmi.

54 Na účel, aby dosiahnutie cieľov ochrany uvádzaných smernicou o biotopoch bolo zaručené v plnom rozsahu, je teda potrebné, aby v súlade s článkom 6 ods. 3 smernice o biotopoch každý plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou alebo nie je potrebný pre správu územia, ktorý ale môže územie významne ovplyvniť, podliehal individuálnemu posudzovaniu jeho vplyvov na dané územie vzhľadom na ciele jeho ochrany.

55 Z toho vyplýva, že samotná zhoda zmlúv o Natura 2000 s cieľmi ochrany území nemôže byť vzhľadom na článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch považovaná za dostačujúcu na to, aby boli práce, diela a úpravy uvádzané týmito zmluvami systematicky vylúčené z posudzovania vplyvov na územie.

56 V dôsledku toho si Francúzska republika tým, že z konania o posudzovaní vplyvov na územie systematicky vylúčila vplyvy prác, diel a úprav uvádzaných zmluvami o Natura 2000, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

O druhej výhrade založenej na existencii činností nepodliehajúcich povoleniu

— Argumentácia účastníkov konania

57 Komisia uvádza, že článok L. 414-4 ods. 1 prvý pododsek zákonníka životného prostredia nie je v súlade s článkom 6 ods. 3 smernice o biotopoch, keďže konaniu o posudzovaní vplyvov na územie uvádzanému týmto ustanovením smernice podriaďuje iba operácie, ktoré sú predmetom povolenia alebo schválenia orgánom štátnej správy. Programy alebo projekty predložené v ohlasovacom režime sú z neho vylúčené. Posledné uvedené programy a projekty by však mohli mať významné vplyvy na územie vzhľadom na ciele ochrany, čo je rozhodujúce kritérium pre uplatnenie článku 6 ods. 3 uvedenej smernice.

58 Francúzska republika nenamieta voči dôvodnosti tejto výhrady a obmedzuje sa na poukázanie na legislatívne zmeny, ktoré prijala s cieľom dosiahnuť súlad s právnou úpravou Spoločenstva, ktoré boli zavedené zákonom č. 2008-757 z 1. augusta 2008

týkajúcim sa zodpovednosti za škody na životnom prostredí a viacerých ustanovení na dosiahnutie súladu s právom Spoločenstva v oblasti životného prostredia (JORF z 2. augusta 2008, s. 12361).

— Posúdenie Súdnym dvorom

59 Treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa existencia nesplnenia si povinnosti musí posudzovať vzhľadom na situáciu členského štátu, ktorá existovala v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, a zmeny, ku ktorým došlo následne, nemôže Súdny dvor zohľadniť (pozri rozsudok z 25. júla 2008, Komisia/Taliansko, C-504/06, bod 24 a citovanú judikatúru).

60 V prejednávanej veci Francúzska republika nepopiera, že predmetné vnútroštátne ustanovenie k 15. februáru 2007, teda k dátumu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, alebo pred prijatím zákona č. 2008-757, nepredstavovalo správne prebratie článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

61 Za týchto okolností a bez toho, aby bolo potrebné skúmať súlad zákona č. 2008-757 so smernicou o biotopoch, postačuje konštatovať, že tento zákon bol prijatý po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku.

62 V dôsledku toho si Francúzska republika tým, že systematicky vylúčila z konania o posudzovaní vplyvov na územie programy a projekty prác, diel alebo úprav podliehajúcich režimu ohlásenia, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

O tretej výhrade založenej na absencii skúmania alternatívnych riešení

— Argumentácia účastníkov konania

63 Komisia článku R. 414-21 ods. 3 bodu 1 zákonníka životného prostredia vytýka, že žiadateľovi v rámci primeraného posudzovania vplyvov na územie stanoveného v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch neukladá predložiť opis rozličných alternatívnych riešení, ktoré by mohli byť zamýšľané na vykonanie plánu alebo projektu. Toto posudzovanie by ukladalo, aby bolo na jednej strane vykonané opísanie rozličných skúmaných alternatívnych riešení a analýza ich vplyvu na územie a aby na druhej strane verejné orgány tieto riešenia preštudovali, a to dokonca, ak neexistuje poškodenie integrity územia, predtým, ak by rozhodli na základe uvedeného článku 6 ods. 3.

64 Komisia zastáva názor, že samotná povinnosť uložená žiadateľovi uviesť dôvody, pre ktoré neexistuje iné uspokojujúce riešenie, nepostačuje na zabezpečenie skúmania alternatívnych riešení v rámci posudzovania vplyvov na územie. Francúzska právna úprava teda nie je v súlade s povinnosťou overiť neexistenciu alternatívnych riešení, ktorá vyplýva z článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

65 Francúzska republika tvrdí, že napadnuté ustanovenie predstavuje správne prebratie článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch. Okrem toho francúzska právna úprava by v skutočnosti žiadateľov viedla k preštudovaniu, opísaniu a načrtnutiu alternatívnych riešení a vysvetleniu výhod a nevýhod každého riešenia vzhľadom na ciele ochrany územia.

66 Francúzska republika spresňuje, že s cieľom odstrániť akékoľvek pochybnosti v tejto súvislosti vykonávacie vyhlášky k zákonu č. 2008-757 v každom prípade výslovne stanovujú povinnosť žiadateľa opísať alternatívne riešenia.

— Posúdenie Súdnym dvorom

67 Touto výhradou Komisia uvádza, že primerané posudzovanie, ktoré má byť vykonané podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, musí rovnako obsahovať skúmanie alternatívnych riešení.

68 V tejto súvislosti treba konštatovať, že táto výhrada má svoj základ v nesprávnom pochopení článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, tak pokiaľ ide o pojem primerané posudzovanie, ako aj o procesné štádium, v rámci ktorého má byť vykonané skúmanie alternatívnych riešení.

69 Na jednej strane podľa ustálenej judikatúry primerané posudzovanie vplyvov na územie, ktoré musí byť vykonané podľa uvedeného článku 6 ods. 3, predpokladá, že musia byť zistené všetky aspekty plánu alebo projektu, ktoré môžu samostatne alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi ovplyvniť ciele ochrany predmetného územia, pričom sa zohľadnia najlepšie vedecké poznatky v danej oblasti (rozsudky Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, už citovaný, bod 54, ako aj Komisia/Írsko, už citovaný, bod 243). Takéto posudzovanie so sebou neprináša skúmanie alternatív plánu alebo projektu.

70 Na druhej strane je potrebné poznamenať, že povinnosť skúmať alternatívne riešenia plánu alebo projektu nepatrí pod uplatnenie odseku 3 článku 6 smernice o biotopoch, ale naopak pod odsek 4 tohto článku (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. apríla 2005, Komisia/Holandsko, C-441/03, Zb. s. I-3043, body 27 a nasl.).

71 Podľa článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch totiž skúmanie uvádzané v tomto článku 6 ods. 4, ktoré sa týka najmä neexistencie alternatívnych riešení, môže byť vykonané iba

vtedy, ak sú závery vyplývajúce z posudzovania vplyvov vykonaného podľa článku 6 ods. 3 tejto smernice negatívne, a za predpokladu, že plán alebo projekt napriek tomu musí byť realizovaný z dôvodov vyššieho verejného záujmu (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, body 26 a 27).

72 Takto majú po ukončení posudzovania vplyvov vykonaného podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch a v prípade negatívneho výsledku tohto posudzovania príslušné orgány na výber medzi odmietnutím povolenia na vykonanie predmetného plánu alebo projektu a jeho udelením podľa článku 6 ods. 4 tejto smernice, pokiaľ sú splnené podmienky uvedené v tomto ustanovení (pozri rozsudok z 26. októbra 2006, Komisia/Portugalsko, C-239/04, Zb. s. I-10183, bod 25, ako aj v tomto zmysle rozsudok Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, už citovaný, body 57 a 60).

73 Za týchto podmienok skúmanie alternatívnych riešení, ktoré je požiadavkou uvádzanou článkom 6 ods. 4 smernice o biotopoch, nemôže predstavovať prvok, ktorý sú príslušné vnútroštátne orgány povinné vziať do úvahy, keď uskutočňujú primerané posudzovanie uvedené v článku 6 ods. 3 tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 28).

74 Z toho vyplýva, že v tejto súvislosti sa Komisia nemôže dovolávať nesúladu článku R. 414-21 ods. 3 bodu 1 zákonníka životného prostredia s článkom 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

75 V dôsledku toho tejto výhrade nemožno vyhovieť.

76 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba konštatovať, že Francúzska republika si tým, že:

— na jednej strane všeobecne stanovila, že rybolov, vodohospodárske činnosti, poľovačka a iné lovecké činnosti vykonávané za podmienok a na územiach povolených platnými zákonmi a predpismi nepredstavujú rušivé činnosti alebo činnosti majúce takýto vplyv, a

— na druhej strane z konania o posudzovaní vplyvov na územie systematicky vylúčila práce, diela a úpravy uvádzané zmluvami o Natura 2000 a

— systematicky z tohto konania vylúčila programy a projekty prác, diel alebo úprav podliehajúcich režimu ohlásenia,

nesplnila povinnosti, ktoré jej v uvedenom poradí vyplývajú z článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch a článku 6 ods. 3 tejto smernice.

O trovách

77 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Na základe článku 69 ods. 3 tohto rokovacieho poriadku môže Súdny dvor rozdeliť náhradu trov konania medzi účastníkov konania alebo rozhodnúť, že každý z účastníkov znáša svoje vlastné trovy konania, ak nemali úspech aspoň v jednej alebo vo viacerých častiach predmetu konania.

78 V prejednávanej veci treba prihliadnuť na skutočnosť, že niektorým výhradám Komisie sa nevyhovelo.

79 Je teda potrebné zaviazať Francúzsku republiku na náhradu dvoch tretín trov konania a Komisiu na náhradu jednej tretiny trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Francúzska republika si tým, že

— **na jednej strane všeobecne stanovila, že rybolov, vodohospodárske činnosti, poľovačka a iné lovecké činnosti vykonávané za podmienok a na územiach povolených platnými zákonmi a predpismi nepredstavujú rušivé činnosti alebo činnosti majúce takýto vplyv, a**

— **na druhej strane z konania o posudzovaní vplyvov na územie systematicky vylúčila práce, diela a úpravy uvádzané zmluvami o Natura 2000 a**

— **systematicky z tohto konania vylúčila programy a projekty prác, diel alebo úprav podliehajúcich režimu ohlásenia,**

nesplnila povinnosti, ktoré jej v uvedenom poradí vyplývajú z článku 6 ods. 2 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín a článku 6 ods. 3 tejto smernice.

2. V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.

3. Francúzska republika je povinná nahradiť dve tretiny trov konania. Európska Komisia je povinná nahradiť jednu tretinu trov konania.

Podpisy